

**Bruxelles, 14 mai 2025
(OR. en)**

8906/25

COH 73	ENV 332
CLIMA 146	ENER 125
CADREFIN 45	COMPET 363
POLGEN 43	AGRI 189
PECHE 133	JEUN 73
POLMAR 28	MI 299
ECOFIN 538	RECH 209
EMPL 179	SOC 281
SUSTDEV 29	TRANS 177
EDUC 153	MIGR 165

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	13 mai 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 196 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR privind punerea în aplicare a strategiilor macroregionale ale UE

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 196 final.

Anexă: COM(2025) 196 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.5.2025
COM(2025) 196 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind punerea în aplicare a strategiilor macroregionale ale UE

{SWD(2025) 116 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind punerea în aplicare a strategiilor macroregionale ale UE

1. INTRODUCERE

Strategiile macroregionale ale UE reprezintă cadre de cooperare politică într-o zonă geografică definită, care sunt aprobate de Consiliul European. Toate țările din zona geografică în cauză, indiferent dacă sunt sau nu state membre ale UE, participă în calitate de parteneri egali. Strategiile macroregionale nu se axează pe activități punctuale cu un început prestabilit și cu o dată de încheiere fixă. În schimb, aceste strategii urmăresc să aducă schimbări la nivel de politică, adoptând o perspectivă transsectorială și punând în aplicare o varietate de acțiuni. Pentru a realiza această abordare, strategiile pun în comun resurse și reunesc părțile interesate relevante.

În cele patru strategii macroregionale sunt implicate 19 țări membre ale UE și 10 țări din afara UE. Acestea sunt:

- Strategia UE pentru regiunea Mării Baltice (2009);
- Strategia UE pentru regiunea Dunării (2011);
- Strategia UE pentru regiunea Mării Adriatice și a Mării Ionice (2014) și
- Strategia UE pentru regiunea alpină (2015).

Începând din 2016, astfel cum a solicitat Consiliul¹, Comisia a publicat o dată la doi ani un raport privind punerea în aplicare a celor patru strategii. Acesta este cel de al cincilea raport, care vizează perioada cuprinsă între jumătatea anului 2022 și jumătatea anului 2024. Raportul este completat de un document de lucru al serviciilor Comisiei care oferă mai multe detalii privind situația fiecărei strategii.

Prezentul raport se referă numai la strategiile macroregionale, în conformitate cu solicitarea Consiliului. Raportul nu vizează punerea în aplicare a celor patru strategii pentru bazinele maritime. Acestea sunt cadre de cooperare similare, dar axate pe activitățile maritime. Totuși, întrucât există asemănări de abordare între cele două tipuri de strategii, intensificarea schimburilor și a coordonării dintre acestea este esențială și este menționată în prezentul raport.

2. EVOLUȚIE PE TERMEN LUNG

Există o largă recunoaștere a valorii revizuirii strategiilor și modului lor de funcționare, precum și a valorii adaptării planurilor lor de acțiune pentru a reflecta mediul aflat în schimbare și pentru a se adapta la noile necesități și provocări emergente. Acesta este motivul pentru care, având în vedere trecerea timpului și crizele recente, strategiile au hotărât să întreprindă procese de revizuire. Printre aceste procese se numără revizuirea priorităților, adăugarea de noi elemente și o mai bună orientare a strategiilor către obținerea de rezultate. Strategiile și-au continuat procesele de revizuire în diferite moduri. Nu există norme formale pentru astfel de revizui, astfel încât fiecare strategie a fost în măsură să își dezvolte propriile proceduri.

¹ Concluziile Consiliului privind Strategia UE pentru regiunea alpină, punctul 32:
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf.

În perioada 2023-2024, **Strategia pentru regiunea adriatico-ionică** a efectuat o primă revizuire a planului său de acțiune. Începând din 2014, când a fost adoptată strategia, regiunea a asistat la un deceniu marcat de mai multe crize, inclusiv de pandemia de COVID-19 și de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. În plus, regiunea adriatico-ionică a fost identificată drept o „zonă fierbinte” pentru criza climatică mondială, caracterizată prin impactul schimbărilor climatice, pierderea biodiversității, deșertificare, secete și episoade de fenomene meteorologice extreme. Aceste amenințări au un impact negativ asupra securității alimentare, a oportunităților de dezvoltare și a bunăstării populației din regiune. Potrivit datelor publicate recent de Eurostat, țările din Europa de Sud-Est se confruntă cu un declin demografic accentuat. Această schimbare demografică prezintă provocări economice și sociale semnificative. Acesta este, de asemenea, motivul pentru care planul de acțiune revizuit introduce un pilon social, cu accent pe implicarea tinerilor și ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, pe o mai bună cooperare și coordonare în ceea ce privește condițiile de muncă, precum și pe egalitatea de gen și inovarea socială.

În plus, extinderea a devenit una dintre principalele priorități ale Uniunii Europene. Acest lucru este deosebit de important într-o regiune cu mai multe țări candidate decât statele membre ale UE și este motivul pentru care extinderea a fost inclusă ca temă transversală în toți pilonii planului de acțiune revizuit.

Procesul de revizuire se apropie în prezent de finalizare, iar punerea în aplicare a noului plan de acțiune va începe în prima jumătate a anului 2025.

În paralel, planul de acțiune al **Strategiei pentru regiunea alpină** este, de asemenea, în curs de revizuire pentru prima dată, pentru a-l alinia în continuare la obiectivele ecologice și digitale ale UE, precum și pentru a simplifica guvernanta strategiei și a crea o structură de sprijin tehnic. Procesul a început la sfârșitul anului 2023, odată cu crearea unui grup operativ. Se preconizează că planul de acțiune revizuit va fi finalizat până la sfârșitul anului 2025.

În schimb, țările care participă la **Strategia pentru Marea Baltică** au adoptat o abordare mai progresivă în ceea ce privește actualizarea planului de acțiune al strategiei lor, revizuirile fiind efectuate o dată la câțiva ani, pentru a se asigura că acesta rămâne relevant și receptiv la evoluția priorităților, a provocărilor și a oportunităților. Cea mai recentă versiune datează din 2021. A fost demarat un nou proces de revizuire, a cărui finalizare este planificată pentru 2026.

Planul de acțiune al **Strategiei pentru regiunea Dunării** a fost revizuit în mod cuprinzător în 2020. Președințiile recente ale Strategiei pentru regiunea Dunării au lansat un proces de adaptare instituțională și tematică a strategiei, fără a fi necesară o revizuire suplimentară a planului de acțiune în acest moment.

3. REALIZAREA TRANZIȚIEI VERZI, A TRANZIȚIEI DIGITALE ȘI A TRANZIȚIEI ECHITABILE

În concluziile sale referitoare la cel de al patrulea raport privind punerea în aplicare a strategiilor macroregionale², Consiliul a recunoscut că strategiile sunt instrumente utile pentru realizarea tranziției verzi, a tranziției digitale și a tranziției echitabile, precum și pentru dezvoltarea și creșterea regională. Încă de la început, durabilitatea a fost o temă importantă a tuturor celor patru strategii macroregionale. Accentul s-a pus pe tranziția **verde** și durabilitatea mediului, inclusiv agricultura durabilă, îmbunătățirea gestionării deșeurilor și a epurării apelor uzate, conservarea biodiversității, economia circulară, abordarea riscurilor de mediu și acțiunile climatice, printre care și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

² 11060/23, Bruxelles, 27 iunie 2023.

Strategiile recunosc rolul esențial al **digitalizării** în stimularea creșterii economice și a inovării. Sprijinul este canalizat către dezvoltarea infrastructurii, competențelor și serviciilor digitale pentru a îmbunătăți conectivitatea, competitivitatea și eficiența prin inițierea unor activități de promovare a digitalizării în sectoare precum educația, transportul maritim și o mai bună guvernare.

Tranziția verde și cea digitală oferă noi oportunități și sunt necesare pentru a menține competitivitatea UE, asigurând în același timp o bună calitate a vieții oamenilor din Europa. Totuși, aceste procese declanșează, de asemenea, schimbări structurale care necesită politici de sprijin pentru a asigura o tranziție **echitabilă** având în vedere persoanele, întreprinderile și regiunile cele mai vulnerabile. Acesta este motivul pentru care strategiile macroregionale au inițiat numeroase inițiative în domeniul social și cel economic.

Exemple de proiecte și procese

Proiectul **ADRIONCYCLETOUTOUR**³ (Interreg Italia-Slovenia, Programul FEDR 21-27 Friuli Venezia Giulia, Interreg Italia-Croația) urmărește să facă zona mai atractivă și mai accesibilă prin promovarea turismului durabil legat de deplasarea cu bicicleta.

AMETHYST⁴ (Interreg zona Alpilor) urmărește să sprijine implementarea ecosistemelor locale de hidrogen verde în zona Alpilor, cu scopul de a pregăti terenul pentru un stil de viață post-emisii de dioxid de carbon în Alpi. Partenerii din cadrul proiectului consolidează rolul autorităților publice prin creșterea capacității acestora, prin conceperea de servicii de sprijin pentru implementarea soluțiilor pe bază de hidrogen verde și prin includerea hidrogenului verde în strategiile și planurile energetice la nivel local și regional.

Proiectul privind **râurile vii**⁵ (LIFE) contribuie la punerea în aplicare a celui de al treilea plan de management al bazinului hidrografic pentru Dunăre, punând în aplicare măsuri de eliminare a presiunilor hidromorfologice și abordând obiectivele ecologice ale Directivei-cadru privind apa și ale Directivei privind habitatele prin gestionarea zonelor protejate și prin gestionarea durabilă a pădurilor, a terenurilor și a pescuitului.

Linii de cale ferată Cuneo-Ventimiglia și Nice-Breil-sur-Roya au fost recent încorporate în rețeaua transeuropeană de transport, acordându-le acces la finanțare din Mecanismul pentru interconectarea Europei.

Proiectul **e-Nav**⁶ din Marea Baltică (Interreg regiunea Mării Baltice) creează următoarea generație de produse și servicii de navigație care respectă noile standarde internaționale, permițând autorităților și organizațiilor maritime să asigure o navigație mai sigură, mai armonizată și mai ecoeficientă în Marea Baltică.

Consortiul din cadrul proiectului **Plan-C**⁷ (Interreg regiunea Dunării), format din 14 parteneri din nouă țări dunărene, urmărește să stimuleze transformarea lanțului valoric al materialelor plastice din regiune către circularitate prin cooperarea transnațională a întreprinderilor prelucrătoare/producătoare de materiale plastice și a industriei utilajelor.

Proiectul **SI4CARE**⁸ (Interreg Adrion) se axează pe inovarea socială pentru servicii integrate de asistență medicală destinate populației în vârstă din regiunea adriatico-ionică. Proiectul facilitează crearea unui ecosistem transnațional eficace prin intermediul unei rețele de colaborare și al unei strategii comune, cu proiecte-pilot în domeniul telemedicinii și al accesibilității centrelor de asistență medicală.

4. SPRIJINIREA EXTINDERII UE

Integrarea Ucrainei, a Moldovei și a țărilor candidate din Balcanii de Vest rămâne o prioritate absolută a UE. Acesta este motivul pentru care concluziile Consiliului referitoare la cel de al patrulea raport de punere în aplicare încurajează toate părțile interesate esențiale să exploreze în continuare utilizarea strategiilor macroregionale pentru a facilita extinderea UE prin

³ <https://www.ita-slo.eu/en/adrioncycletour>.

⁴ <https://www.alpine-space.eu/project/amethyst/>.

⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE21-IPE-SK-LIFE-Living-Rivers-101069837/implementation-of-the-river-basin-management-plan-in-selected-river-sub-basins-in-slovakia>.

⁶ <https://eng.gst.dk/danish-hydrographic-office/external-funded-projects/baltic-sea-e-nav>.

⁷ <https://interreg-danube.eu/storage/media/01HWW4AXQ55QDGN5YV61J5N9Z3.pdf>.

⁸ <https://si4care.adrioninterreg.eu/>.

sprijinirea coeziunii și rezilienței economice, sociale și teritoriale, precum și prin consolidarea încrederii între țările învecinate.

Un avantaj clar al cooperării macroregionale este faptul că oferă țărilor candidate posibilitatea de a lucra pe picior de egalitate alături de statele membre ale UE. În plus, cooperarea în cadrul strategiilor contribuie la accelerarea procesului de adaptare a legislației naționale la dreptul Uniunii. Această cooperare facilitează consolidarea capacității instituționale la toate nivelurile administrative și contribuie la familiarizarea țărilor candidate cu principiile instrumentelor de finanțare ale UE, în special cu principiul gestiunii partajate.

Strategia pentru regiunea adriatico-ionică și cea pentru regiunea Dunării se axează în special pe această chestiune. Angajamentul UE față de Agenda verde pentru Balcanii de Vest⁹ și investițiile substanțiale realizate prin intermediul Planului economic și de investiții¹⁰ și al noului plan de creștere elaborat mai recent¹¹ subliniază importanța bunei guvernante în domeniul mediului. În același timp, procesul de aderare reprezintă o oportunitate unică de a accelera tranziția către economii mai verzi. Acesta este motivul pentru care, în planul de acțiune revizuit al Strategiei pentru regiunea adriatico-ionică, toți pilonii și toate temele vor contribui la procesul de extindere a UE, ajutând țările candidate să își pregătească aderarea și să se alinieze la principalele politici ale UE.

Recentele președinții ale Ucrainei, Sloveniei și Austriei în cadrul Strategiei pentru regiunea Dunării au integrat extinderea în aproape toate activitățile esențiale, iar strategia ajută țările candidate să se alinieze la principalele dispoziții ale dreptului Uniunii, de exemplu în ceea ce privește gestionarea apei, legislația în domeniul transporturilor și tranziția verde. De asemenea, strategia sprijină aceste țări în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul acordurilor lor de asociere cu UE.

5. RĂSPUNSUL LA RĂZBOIUL DE AGRESIUNE AL RUSIEI ÎMPOTRIVA UCRAINEI

În concluziile sale referitoare la cel de al patrulea raport privind punerea în aplicare a strategiilor macroregionale, Consiliul a încurajat structurile instituite prin strategii să sprijine Ucraina și să contribuie fără întârziere la reconstrucția acesteia. De asemenea, Consiliul a invitat țările care participă la strategii să identifice oportunități de cooperare și mai strânsă cu Ucraina și Moldova în termeni practici.

Ca răspuns, au fost adoptate mai multe inițiative. Președinția slovenă din 2023 a Strategiei pentru regiunea Dunării, împreună cu coordonatorii domeniilor prioritare, Forumul societății civile din regiunea Dunării și președinția ucraineană din 2022 au organizat o masă rotundă în cadrul forumului anual din 2023 privind redresarea și transformarea ascendentă a Ucrainei: „Calea Ucrainei și a Moldovei pe drumul lor către UE”. În plus, în 2023, Ucraina a fost invitată să participe pentru prima dată la Săptămâna europeană a regiunilor și orașelor, în cadrul căreia Institutul ucrainean de politică internațională a organizat o sesiune privind competențele împreună cu Strategia pentru regiunea Dunării și cea pentru regiunea Mării Baltice.

În plus, au fost adoptate mai multe inițiative la nivelul domeniilor prioritare individuale. Printre aceste inițiative se numără asistență pentru crearea unor coridoare pentru refugiați

⁹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/56db6af6-92c2-4ff7-a1ba-7e8893d8e7a8_en?filename=green_agenda_for_the_western_balkans_en.pdf.

¹⁰ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/30108255-efa8-4274-962a-c24faee32734_en?filename=communication_on_wb_economic_and_investment_plan_october_2020_en.pdf.

¹¹ COM(2023) 691 final, 8.11.2023.

între Uniunea Europeană și Ucraina, sprijin pentru redeschiderea liniilor de cale ferată și a coridoarelor de transport de marfă și transformarea eliminării treptate a gazelor naturale în țările dunărene într-o prioritate absolută. Domeniul prioritar „Oameni și competențe” prezidat de Austria, Ucraina și Moldova pune un accent deosebit pe abordarea consecințelor pe care războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei le are asupra sistemelor de educație, sociale și de muncă. În plus, Rețeaua autorităților de management din regiunea Dunării aparținând Fondului social european a fost utilizată pentru a identifica modalități de a răspunde nevoilor refugiaților ucraineni prin intermediul proiectelor Fondului social european.

În pofida situației geografice a Ucrainei în afara regiunii Mării Baltice, în a doua jumătate a anului 2022 au avut loc mai multe evenimente în cadrul Strategiei pentru regiunea Mării Baltice, cu implicarea reprezentanților ucraineni, pentru a explora posibile domenii de cooperare. Strategia a lansat primele sale inițiative de cooperare cu Ucraina în decembrie 2022, iar actorii ucraineni au fost invitați să se alăture proiectelor finanțate de programul Interreg pentru regiunea Mării Baltice, în calitate de parteneri asociați.

6. PROMOVAREA COEZIUNII ȘI A DEZVOLTĂRII LOCALE

Astfel cum s-a stabilit în cel de al nouălea raport privind coeziunea¹², în ultimii ani convergența dintre țări nu a fost întotdeauna însoțită de convergență în interiorul țărilor, iar o mai bună cooperare între regiunile UE ar putea contribui la realizarea unei dezvoltări teritoriale mai echilibrate. Regiunile și autoritățile locale pun în aplicare peste 70 % din legislația UE. Acest lucru necesită o politică bazată pe realitatea zonei, cu accent pe bunele practici locale și regionale în ceea ce privește asigurarea de locuri de muncă de calitate și promovarea inovării, a productivității, a competențelor, a tranziției verzi și a celei digitale.

Strategiile macroregionale nu numai că sprijină obiectivele politicii de coeziune a UE, ci asigură și faptul că aceste obiective sunt adaptate la nevoile și prioritățile specifice regiunilor lor. Strategia pentru regiunea alpină contribuie la concretizarea conceptului de sate inteligente, care a promovat vizibilitatea acestora la nivel european și care este inclus și în viziunea pe termen lung pentru zonele rurale. Proiectul trans-macroregional SMART ERA¹³, finanțat prin programul Orizont Europa, urmărește să combată depopularea în zonele rurale, făcându-le mai atractive. În cadrul Strategiei pentru regiunea Mării Baltice, proiecte precum BSR Cultural Pearls¹⁴, BaMuR¹⁵ și BALTIC UKH¹⁶ contribuie la consolidarea rezilienței și competențelor sociale în orașele și localitățile mai mici. În cadrul Strategiei pentru regiunea adriatico-ionică, evenimentul privind porturile ecologice și inteligente care a avut loc la Trieste în 2022 a reunit părțile interesate de la nivel local din sectorul portuar, cu scopul de a promova practici comerciale integrate și durabile. Săptămâna strategiilor macroregionale și a strategiei pentru coasta mediteraneeană, organizată în fiecare an la Izola, Slovenia, reunește autorități locale și regionale, guverne naționale, instituții de cercetare și întreprinderi din regiunea adriatico-ionică și din afara acesteia.

Totuși, mai sunt încă multe de făcut, în special în ceea ce privește dezvoltarea de legături și sinergii cu instrumentele teritoriale finanțate de UE (inclusiv LEADER). În plus, deși unele părți interesate raportează că actorii de la nivelurile administrative subnaționale sunt din ce în

¹² https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en.

¹³ <https://smartera-project.eu/>.

¹⁴ <https://interreg-baltic.eu/project/bsr-cultural-pearls/>.

¹⁵ <https://interreg-baltic.eu/project/bamur/>.

¹⁶ <https://interreg-baltic.eu/project/baltic-ukh/>.

ce mai în măsură să se implice în guvernarea strategiilor macroregionale, în unele regiuni capacitatea lor de acțiune este încă limitată.

7. PARTENERIATUL – IMPLICAREA SOCIETĂȚII CIVILE, A COMUNITĂȚILOR LOCALE ȘI A TINERILOR

Participarea activă a societății civile, a comunităților locale și a tinerilor la strategiile macroregionale este esențială. Raportul Letta¹⁷ pledează pentru ca piața unică să capaciteze cetățenii mai degrabă decât să creeze circumstanțe în care aceștia se simt obligați să se mute pentru a prospera și susține că trebuie să existe oportunități pentru persoanele care doresc să contribuie la dezvoltarea comunităților lor locale.

Toate părțile interesate din cadrul strategiilor macroregionale recunosc importanța reducerii decalajului dintre acțiunile locale și regionale și prioritățile politice europene, iar rolul organizațiilor societății civile în strategii a crescut de-a lungul timpului. Acest lucru contribuie la creșterea impactului strategiilor prin consolidarea încrederii și îmbunătățirea procesului decizional.

În câteva cazuri, în special în Strategia pentru regiunea Mării Baltice și cea pentru regiunea Dunării, organizațiile societății civile sunt direct implicate în guvernarea strategiei în calitate de coordonatori tematici și membri ai grupurilor de coordonare. Totuși, în prezent, implicarea societății civile în majoritatea cazurilor este canalizată prin intermediul unor platforme create special în acest scop, cum ar fi Inițiativa adriatico-ionică și rețelele sale. În Strategia pentru regiunea alpină, societatea civilă este implicată prin activități organizate de grupuri de acțiune și președinții.

Anumite activități vizează în mod special colaborarea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile. Printre exemple se numără și inițiativa We Make Transition!¹⁸ și proiectul KidsLikeUs¹⁹ din cadrul Strategiei pentru regiunea Mării Baltice, precum și proiectul de tip inițiativă-far a UE denumit DANUBE4all²⁰, finanțat prin programul Orizont Europa. Aceste proiecte contribuie la buna guvernare prin consolidarea capacității administrative și prin crearea unor instituții puternice.

Mai multe țări dispun de platforme naționale și regionale pentru a promova participarea societății civile la strategiile macroregionale. Totuși, includerea societății civile în structurile de guvernare a strategiilor și în alte organe de lucru trebuie să fie consolidată în permanență și monitorizată periodic. În procesul de articulare și consolidare a vocii și a implicării organizațiilor societății civile, European House Budapest²¹ a inițiat cu succes, în 2024, crearea unei rețele macroregionale incluzive de organizații ale societății civile. Acest nou acord de colaborare are un caracter trans-macroregional și o puternică funcție de promovare.

¹⁷ Much more than a market (Mult mai mult decât o piață). Enrico Letta, aprilie 2024.

¹⁸ <https://interreg-baltic.eu/project/we-make-transition/>.

¹⁹ <https://interreg-baltic.eu/project/kidslikeus/>.

²⁰ <https://www.icpdr.org/tasks-topics/tasks/river-basin-management/danube4all-project-brighter-future-our-danube>.

²¹ <https://europeanhouse.hu/>.

Strategiile macroregionale și tinerii

Strategia pentru regiunea alpină a fost un lider în ceea ce privește implicarea tinerilor și a fost prima care a înființat un consiliu pentru tineret în 2021. În iulie 2023, **Consiliul pentru tineret din zona Alpilor** a elaborat un document de poziție care stabilește prioritățile activității sale. Printre inițiativele consacrate de promovare a activităților legate de tineret se numără concursul „Pitch Your Project” (Prezintă-ți proiectul) și taberele de vară.

În cadrul Strategiei pentru regiunea Mării Baltice, implicarea tinerilor este promovată în special de **Forumul tineretului din zona Mării Baltice**. Consiliul statelor de la Marea Baltică coordonează reprezentarea tinerilor în diferite domenii de politică, furnizând resurse pentru consolidarea capacităților părților interesate relevante. Declarația tineretului de la Marea Baltică din 2022, prezentată în cadrul Forumului anual de la Lappeenranta din septembrie 2022, oferă recomandări factorilor de decizie cu privire la integrarea părerilor tinerilor.

Consiliul pentru tineret din zona Dunării a fost înființat în octombrie 2022. În perioada de raportare, au fost organizate două sesiuni de consolidare a capacităților, iar membrii Consiliului pentru tineret au participat la toate reuniunile de guvernanta ale strategiei. Strategia a instituit, de asemenea, Rețeaua organizațiilor de tineret din regiunea Dunării. Acest organism reunește organizații de tineret naționale sau regionale sau alte entități fără scop lucrativ din regiune care se ocupă de aspecte legate de tineret.

În cadrul **Strategiei pentru regiunea adriatico-ionică**, 20 de membri cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani au fost numiți în cadrul Consiliului pentru tineret în vara anului 2024 (câte doi pentru fiecare țară participantă). Consiliul pentru tineret se va asigura că tinerii pot participa activ și că părerile lor sunt reprezentate în toate structurile strategiei, cu scopul de a crea politici mai favorabile incluziunii, care să răspundă mai bine nevoilor și aspirațiilor tinerilor din toate tipurile de medii sociale, precum și de a promova dialogul și înțelegerea între generații.

8. ÎMBUNĂTĂȚIREA GUVERNANȚEI ȘI A CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

În toate strategiile macroregionale, nivelul politic este reprezentat de miniștrii afacerilor externe și, în unele cazuri, de miniștrii sau autoritățile responsabile de politica de coeziune și de fondurile UE. Pentru strategiile care vizează țările candidate din Balcanii de Vest, coordonatorii naționali ai Instrumentului de asistență pentru preaderare oferă orientări politice și strategice. În plus, toate țările candidate respectă dispozițiile instrumentelor financiare aplicabile ale UE.

În cadrul Strategiei pentru regiunea alpină, autoritățile regionale joacă un rol semnificativ în discuțiile politice și strategice la toate nivelurile de guvernanta. Nivelurile administrative subnaționale sunt, de asemenea, incluse în guvernanta celorlalte strategii. Totuși, nivelul lor de implicare variază și este mai puțin evident decât în Strategia pentru regiunea alpină.

În toate strategiile există în prezent o ordine fixă prin rotație a președințiilor, precum și un format de trio al președințiilor consecutive (predecesor/titular/succesor). Rolul președinției prin rotație este în creștere și a fost consolidat prin intermediul grupului „**triorurilor de președinții**” din cadrul celor patru strategii macroregionale, care se reunește periodic pentru a discuta chestiuni de interes comun. Beneficiile unei astfel de cooperări între cele patru strategii macroregionale au fost subliniate în mod deosebit de țările care participă la două sau trei strategii.

Formatul de trio și-a demonstrat forța în 2022 în timpul președinției ucrainene a Strategiei pentru regiunea Dunării, când, din cauza războiului de agresiune al Rusiei împotriva

Ucrainei, președinția nu și-a putut îndeplini toate sarcinile pe o perioadă de două luni. Într-un act de solidaritate și având în vedere situația din Ucraina, ceilalți membri ai trioului de președinții pentru regiunea Dunării, Slovacia și Slovenia, au convenit să intervină, iar forumul anual a fost organizat în Slovacia în apropierea frontierei ucrainene.

Pentru a promova continuarea schimbului de experiență și a transferului de bune practici, președințiile macroregionale, împreună cu Comisia și cu sprijinul programului Interreg Interact, au continuat să dezvolte rețele de cooperare, cursuri de formare, metodologii și instrumente. Pentru strategiile macroregionale cu o componentă maritimă, dialogul cu strategiile pentru bazinele maritime și colaborarea cu părțile interesate din domeniul maritim sunt esențiale.

În prezent, există **structuri de sprijin tehnic** în toate cele patru strategii macroregionale. În general, aceste structuri sunt foarte apreciate de cei responsabili de punerea în aplicare a strategiilor. Totuși, ele trebuie să dispună de resurse suficiente pentru a-și putea îndeplini sarcinile în mod corespunzător.

Coordonatorii naționali ai strategiilor macroregionale sunt actori-cheie în guvernarea strategiei. Aceștia funcționează ca o interfață între nivelul politic, căruia îi raportează cu privire la punerea în aplicare și îi prezintă propuneri, și nivelul de punere în aplicare, căruia îi oferă orientări strategice. Ei coordonează activitatea la nivel național și se asigură că toți cei responsabili cu punerea în aplicare în țara lor sunt implicați activ în activitățile desfășurate.

Coordonatorii tematici și grupurile lor de coordonare sau de acțiune se află în centrul guvernării strategiei. Aceștia sunt vectorii punerii în aplicare cotidiene a planurilor de acțiune ale strategiei macroregionale, iar rolul lor a crescut considerabil.

Toate țările implicate sunt de acord că este important ca responsabilii cu punerea în aplicare să dispună de mandate clare, de o capacitate efectivă de luare a deciziilor și de o viziune clară care să le plaseze activitatea într-un context politic mai larg. De asemenea, acestea sunt de acord cu privire la necesitatea de a stabili o legătură mai directă între strategii și părțile interesate de la nivel național, regional și local, precum și între strategii și nivelul politic. Totuși, deși capacitatea administrativă și structurile de guvernare din cadrul strategiilor au evoluat, există în continuare provocări în ceea ce privește susținerea interesului politic, asigurarea implicării depline a părților interesate și alocarea de resurse suficiente pentru punerea în aplicare. Deși unele domenii tematice și grupurile lor de coordonare și de acțiune funcționează cu succes de cel puțin un deceniu, alte domenii continuă să se confrunte cu provocări.

O problemă specială identificată de mulți coordonatori tematici este necesitatea de a se asigura că toate țările asigură o participare adecvată la acțiunea tematică și la grupurile de coordonare. Participarea scăzută la astfel de grupuri afectează eficiența și înseamnă că întreaga zonă geografică a strategiei în cauză nu este pe deplin reprezentată. Atunci când se comunică cu coordonatorii tematici și naționali, este nevoie de o bună cunoaștere și conștientizare a sarcinilor atribuite. În plus, există variații semnificative în ceea ce privește mandatele membrilor grupului de coordonare și ai grupului de acțiune. În timp ce unii dispun de mijloacele necesare pentru a lua decizii, ceilalți au doar o capacitate limitată de implicare. O fluctuație constantă necesită sprijin suplimentar pentru noii membri, astfel încât aceștia să poată contribui în mod eficace la realizările domeniului tematic în cauză.

Activitățile organizate de consolidare a capacităților, inclusiv sesiunile de integrare pentru noii membri, împreună cu un accent tematic pe obiective realizabile și contactele periodice cu membrii grupurilor de coordonare/de acțiune ar putea contribui la susținerea implicării acestora. Totuși, pentru ca strategiile să își maximizeze potențialul, toate țările trebuie să se

asigure că coordonatorii tematici dispun de resursele necesare pentru a-și desfășura activitatea. În special, toate posturile vacante ar trebui ocupate prompt, prin numirea unor înlocuitori adecvați, iar implicarea activă a membrilor actuali ar trebui încurajată și consolidată. La rândul lor, coordonatorii trebuie să colaboreze cu nivelul politic pentru a asigura coordonarea, sinergiile și o conducere puternică.

9. ACCESUL LA FINANȚARE ȘI CONCEPTUL DE INTEGRARE

Strategiile macroregionale nu beneficiază de finanțare proprie. Acestea au fost create pentru a identifica teme de cooperare, bazându-se pe utilizarea surselor de finanțare europene, regionale, naționale și a altor surse de finanțare. Datorită caracterului transnațional al cooperării macroregionale, programele Interreg joacă un rol esențial în sprijinirea strategiilor. Cele patru **programe transnaționale Interreg** legate de strategiile macroregionale, Interreg pentru regiunea Mării Baltice, Interreg pentru regiunea Dunării, Interreg pentru zona Alpilor și Interreg Adriatic, au oferit un cadru unic pentru promovarea strategiilor macroregionale prin integrarea obiectivelor acestora în prioritățile tematice ale programelor. Aceste programe au instituit un cadru pentru a sprijini structurile de guvernare, comunicarea și consolidarea capacităților coordonatorilor strategiilor macroregionale într-un context transnațional, prin intermediul unor scheme de proiecte sofisticate.

Programele au jucat un rol esențial în punerea în aplicare a planurilor de acțiune macroregionale, servind drept sursă esențială de finanțare pentru numeroase proiecte macroregionale în diferite domenii, dintre care numeroase exemple sunt prezentate în documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei și în caseta de la pagina 3 din prezentul raport. În plus, programele transnaționale Interreg au ajutat în mod activ coordonatorii tematici ai strategiilor macroregionale să utilizeze fondurile programelor pentru a dezvolta inițiative macroregionale și pentru a se conecta cu organizațiile cu competențe în punerea în aplicare a proiectelor. În mod similar, programele transnaționale NEXT Interreg au promovat în mod eficace cooperarea regională în Marea Neagră și în Marea Mediterană, sprijinind o gamă largă de proiecte care se aliniază la principalele priorități de politică ale strategiilor respective pentru bazinele maritime.

Totuși, amploarea și ambiția strategiilor macroregionale depășesc finanțarea disponibilă în contextul Interreg. Acesta este motivul pentru care a fost dezvoltat conceptul de „integrare”, în special în perioada 2021-2027, astfel încât și alte fonduri să poată contribui la realizarea strategiilor. Printre aceste fonduri se numără și **Instrumentul de asistență pentru preaderare și Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională**. Combinarea acestor surse care funcționează în conformitate cu reglementări, metodologii și calendare diferite și care au structuri diferite reprezintă o provocare suplimentară.

De asemenea, au fost alocate fonduri din programele generale ale politicii de coeziune la nivel regional și național, prin intermediul **Fondului european de dezvoltare regională** și al **Fondului social european**. În plus, programele gestionate direct de către Comisie oferă sprijin strategiilor macroregionale și au fost înființate puncte de contact în cadrul tuturor direcțiilor generale ale Comisiei. Ca urmare a discuțiilor din cadrul Comisiei, în unele dintre programele de lucru ale acestor programe au fost incluse trimiteri la strategiile macroregionale, iar mai multe cereri de propuneri vizează în mod special strategiile macroregionale. În special, se oferă finanțare prin **LIFE, Orizont Europa, ERASMUS și Mecanismul pentru interconectarea Europei**, precum și prin **mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene**.

Cooperarea strânsă dintre strategii și autoritățile de management contribuie la instituirea unui proces eficace de integrare. În regiunea Mării Baltice, a Dunării și a Mărilor Adriatică și Ionică au fost instituite rețele ale autorităților care gestionează fondurile politicii de coeziune și, după caz, Instrumentul de asistență pentru preaderare și Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională. În cadrul Strategiei pentru regiunea alpină, rețelele de dialog financiar și-au continuat activitatea, în special în domeniul transporturilor. Aceste rețele ar trebui să își intensifice activitatea în viitor.

Coordonarea și cooperarea sunt mai eficiente atunci când coordonatorii naționali sunt și membri sau observatori ai comitetelor de gestionare a programelor din cadrul politicii de coeziune și, de asemenea, atunci când reprezentanții acestor programe fac parte din structurile naționale de coordonare a strategiilor macroregionale. În cele din urmă, intensificarea concurenței pe plan internațional necesită lanțuri valorice mai diversificate. În acest sens, strategiile ar beneficia de pe urma unei implicări sporite a întreprinderilor și a IMM-urilor.

Este încă prea devreme pentru a trage concluzii ferme din rezultatele integrării strategiilor într-un set mai larg de programe. Totuși, deși informațiile inițiale prezentate de părțile interesate din cadrul strategiilor indică faptul că este posibil ca integrarea să fi fost o practică de succes în ceea ce privește programele gestionate la nivel central²², există mai puține exemple de activități din cadrul strategiilor care au fost finanțate din Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură sau din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

10. MĂSURAREA IMPACTULUI STRATEGIILOR PRIN MONITORIZARE ȘI EVALUARE

De-a lungul anilor, strategiile macroregionale au generat un număr substanțial de rezultate și realizări, de la noi procese de coordonare și cooperare la facilitarea și punerea în aplicare a unor proiecte și activități transnaționale specifice. Pentru a urmări progresele înregistrate, toate strategiile și-au continuat activitatea de instituire a unor sisteme eficiente de monitorizare și evaluare.

Strategia pentru regiunea Dunării a introdus o monitorizare cuprinzătoare în 2022, reunind diferite componente de raportare într-un singur instrument cuprinzător de raportare online. În 2024, a fost lansată o licitație pentru realizarea unui proces și a fost deschisă evaluarea punerii în aplicare. Raportul final este așteptat până în primăvara anului 2025. Procesul de revizuire a Strategiei pentru regiunea adriatico-ionică a reprezentat o ocazie de a regândi în mod substanțial sistemul său de monitorizare, în special prin stabilirea indicatorilor și Țintelor pentru prioritățile incluse în noul plan de acțiune. Până la sfârșitul perioadei de raportare, cadrul de monitorizare și evaluare al Strategiei pentru Marea Baltică a fost finalizat, dar nu era încă pe deplin operațional. Activitatea în curs de actualizare a planului de acțiune include elaborarea de noi indicatori de monitorizare pentru acțiuni. Matricea de monitorizare a Strategiei pentru regiunea alpină este principalul instrument de monitorizare pentru monitorizarea progreselor înregistrate de strategie. Aceasta este în curs de revizuire în prezent, iar indicatorii de activități vor fi actualizați.

Pentru a consolida în continuare capacitatea tuturor structurilor macroregionale de sprijin tehnic de a dezvolta sisteme de monitorizare și evaluare, a fost adoptată o inițiativă în cadrul programului Interact Interreg care a constatat în organizarea unei serii de ateliere în cursul anului 2024. Scopul a fost de a oferi o propunere detaliată și practică de realizare, care să identifice cadrele, metodele și instrumentele relevante pentru a surprinde și a măsura impactul strategiilor macroregionale, precum și de a dezvolta idei cu privire la modul de

²² Exemple furnizate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei anexat la prezentul raport.

lucru cu întrebări de evaluare. Acest lucru ar putea contribui la identificarea punctelor slabe și a punctelor forte și ar putea spori interesul politic față de strategiile macroregionale.

11. COMUNICAREA STRATEGIILOR

Prin intermediul unităților de sprijin tehnic care funcționează în cadrul tuturor strategiilor macroregionale, activitățile de comunicare au fost consolidate în cursul perioadei de raportare. Baltic Sea Strategy Point (Punctul strategic pentru regiunea Mării Baltice) și-a început activitatea în octombrie 2022. Acesta s-a axat pe consolidarea eforturilor de comunicare internă și externă prin perfecționarea mesajelor, îmbunătățirea competențelor de comunicare ale părților interesate, generarea de materiale de înaltă calitate și oferirea de cursuri de formare coordonatorilor din domeniile de politică cu privire la modul în care se poate demonstra în mod eficace valoarea adăugată a strategiei.

În timpul președinției slovene a Strategiei pentru regiunea Dunării, a fost elaborată o serie de discursuri pentru a evidenția influența strategiei în regiune. În 2022 și 2023, au fost organizate două campanii distincte pe platformele de comunicare socială pentru a spori vizibilitatea proiectelor emblematice ale Strategiei pentru regiunea Dunării. Ulterior, un subset de discursuri emblematice a fost adaptat în douăsprezece materiale video promoționale și bannere electronice, ca parte a unei campanii online lansate în 2024.

În Strategia pentru regiunea adriatico-ionică, activitățile s-au axat pe îmbunătățirea competențelor de comunicare ale părților interesate și pe implicarea tinerilor. Academiile de comunicare organizate online în 2022 și la Salonic în 2023 au fost esențiale pentru aceste obiective, asigurând diseminarea eficace a principalelor mesaje ale strategiei. În ultimii doi ani, au fost organizate peste 20 de evenimente tematice pentru a purta discuții cu părțile interesate relevante cu privire la problemele întâlnite în cadrul fiecărui pilon al strategiei.

Crearea secretariatului tehnic al Strategiei pentru regiunea alpină în 2022 și lansarea proiectului „Support Alpine Strategy” (Sprijin acordat Strategiei pentru regiunea alpină) în 2023 au reprezentat pași importanți în dezvoltarea unor comunicări coordonate. Ulterior, auditurile tehnice ale site-ului web al strategiei au condus la reproiectarea acestuia pentru a asigura o mai mare securitate a datelor pe care le-a colectat în conformitate cu reglementările privind protecția datelor și o interfață mai ușor de utilizat în mai multe versiuni lingvistice. Prin integrarea secțiunii pentru tineret pe site, Strategia pentru regiunea alpină ar putea colabora mai bine cu tinerii din regiune prin diverse evenimente și inițiative.

Forumurile anuale organizate de strategii sunt reuniuni politice foarte importante cu reprezentare politică la nivel înalt. În plus, Săptămâna UE a strategiilor macroregionale a devenit cel mai mare eveniment organizat la Bruxelles și dedicat conectării părților interesate din cadrul strategiilor cu reprezentanți ai instituțiilor UE, ai domeniului cercetării și ai mediului academic, ai organizațiilor societății civile și ai publicului larg. Săptămâna din 2023 s-a axat pe energie, competențe și finanțare. În 2024, Comisia a extins Săptămâna pentru a include și strategiile UE pentru bazinele maritime, cu scopul de a pune accentul pe cooperare, coordonare și sinergii la toate nivelurile. Aceasta a inclus o nouă caracteristică, un eveniment de tip „întâlniri accelerate”, care a reunit reprezentanți din peste 20 de direcții generale ale Comisiei și părți interesate din cadrul strategiilor macroregionale și celor pentru bazinele maritime.

Totuși, în pofida acestor eforturi, strategiile macroregionale rămân relativ necunoscute. Potrivit Eurobarometrului, în 2023, cea mai cunoscută strategie a înregistrat o conștientizare la nivel regional de 40 %. Această cifră se situează sub cifra înregistrată pentru fondurile politicii de coeziune, care sunt cunoscute de 46 % dintre respondenții de la nivelul Uniunii, și este considerabil mai mică decât cifra de 58 % înregistrată pentru Erasmus. Astfel, se impune

o intensificare a eforturilor pentru a spori și mai mult cunoștințele publicului cu privire la strategiile macroregionale și pentru a spori vizibilitatea impactului și rezultatelor acestora, de exemplu prin evidențierea numeroaselor proiecte și procese de succes generate de strategii.

12. CALEA DE URMAT

Toate strategiile au fost eficace în ceea ce privește promovarea tranziției verzi și, într-o oarecare măsură, a tranziției digitale și a celei echitabile. În viitor, ar trebui intensificată activitatea în special în aceste ultime două domenii. În plus, deși s-au înregistrat unele progrese, ar trebui să se pună un accent mai mare pe tranziția energetică, completând activitatea celor patru grupuri politice la nivel înalt care facilitează cooperarea regională privind tranziția energetică²³, competitivitatea economiei europene și abordarea provocărilor demografice, inclusiv exodul creierelor, îmbătrânirea populației și gestionarea mobilității persoanelor. La aceasta ar trebui adăugate temele rezilienței, riscurilor și securității. În cele din urmă, ar trebui consolidat rolul strategiilor de acceleratori pentru extinderea UE.

În ceea ce privește guvernanta, deși toate țările sunt de acord cu necesitatea ca responsabilitățile să fie puse în aplicare a strategiilor să dispună de mandate clare și de o capacitate efectivă de luare a deciziilor, numeroși coordonatori naționali și tematici nu dispun totuși de sprijin și resurse suficiente în ceea ce privește personalul, dar și finanțarea. Acesta este motivul pentru care toate țările trebuie să se asigure că acești coordonatori dispun de resursele necesare pentru a-și desfășura activitatea în mod corespunzător, astfel încât strategiile să își poată atinge întregul potențial. Acesta este, de asemenea, motivul pentru care strategiile macroregionale ar trebui să implice în activitatea lor toate părțile interesate esențiale, inclusiv actorii locali și regionali și grupurile subreprezentate, cum ar fi organizațiile societății civile, mediul academic, întreprinderile și clusterelor. Pentru a facilita dialogul permanent și schimbul permanent de cunoștințe, activitatea de includere a tinerilor în guvernanta strategiei ar trebui să avanseze.

În ceea ce privește integrarea strategiilor macroregionale în fluxurile de finanțare, cu excepția succesului legăturilor cu programele Interreg transnaționale, este încă prea devreme pentru a trage concluzii ferme. O sarcină principală pentru anii următori va fi să se monitorizeze și să se urmărească în mod corespunzător măsura în care aceste dispoziții au fost adoptate.

Pentru a amplifica impactul socioeconomic, de mediu și teritorial al eforturilor de cooperare, trebuie consolidate sinergiile dintre strategiile macroregionale și strategiile pentru bazinele maritime. Acest lucru va duce la noi complementarități și coerență între aceste strategii, consolidând în același timp îmbogățirea reciprocă a bunelor practici și învățarea reciprocă.

În pofida eforturilor considerabile, se pot face și mai multe pentru a crește gradul de sensibilizare cu privire la strategiile macroregionale, atât în regiunile lor, cât și în întreaga Europă. Toate strategiile depun eforturi permanente pentru a-și spori capacitatea de a comunica mai eficace, în special în ceea ce privește impactul și rezultatele lor. În același timp, conceptul macroregional rămâne atractiv și beneficiază de atenție în întreaga Europă: exercițiul de consultare a părților interesate desfășurat de strategiile macroregionale în cadrul recentelor consultări privind viitorul Interreg a generat un interes și o implicare semnificative. Totuși, pentru ca strategiile să joace un rol mai activ în construirea unei Europe prospere, durabile și sigure, acestea trebuie să își dezvolte în continuare capacitatea de adaptare

²³ Cooperarea în domeniul energiei în mările septentrionale (NSEC), Planul de interconectare a pieței energiei din zona baltică (BEMIP), Grupul la nivel înalt pentru Europa de Sud-Vest și Grupul la nivel înalt pentru conectivitatea energetică în Europa Centrală și de Sud-Est (CESEC).

constantă la un mediu în schimbare. Aceasta este o necesitate pentru ca strategiile macroregionale să rămână atractive și relevante.